

ข้อมูลอำเภอพิบูล ในเชิงประวัติศาสตร์

เรียบเรียงโดย

นายสมบูรณ์ ศิริรักษ์

กรรมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมอำเภอพิบูล

ในปัจจุบัน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอและจังหวัดทั่วประเทศ ต่างก็มีคำขวัญเฉพาะเป็นของตัวเอง แม้กระทั่งประเทศต่างๆ ก็มีคำที่เรียกขานที่เมื่อผู้ฟังได้ฟังแล้ว ก็จะเข้าใจว่าบุคคลที่พูดกำลังกล่าวถึงประเทศนั้น ๆ คือ ประเทศอะไร เช่น ประเทศไทยมักจะใช้คำว่า “ดินแดนแห่งรอยยิ้ม (The Land of smiles) บางประเทศใช้สัตว์เป็นสัญลักษณ์ของประเทศ เช่น จิงโจ้ (Kangaroo) เป็นความเข้าใจของคนทั่วโลก ที่หมายถึงประเทศออสเตรเลีย หมีขาว (white bear) หมายถึง ประเทศรัสเซีย นกอินทรี (Eagle) หมายถึง ประเทศสหรัฐอเมริกา มังกร ((Dragon) หมายถึง ประเทศจีน ผืนดินใหญ่ น้ำหอม (perfumes) หมายถึง ประเทศฝรั่งเศส กังหันลม (windwheel) หมายถึง ประเทศฮอลแลนด์ เป็นต้น

คำขวัญ คือ การรวบรวมความโดดเด่นของพื้นที่ อาณาเขตขององค์กรนั้น ให้ครอบคลุมพื้นที่และเป็นคำจำกัดความที่สั้น ๆ แต่มีความหมายขยายผลถึงศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของเมืองนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ ที่สรุปมาไว้ในคำพูดไม่กี่บรรทัดก็ประโยค โดยหมายถึง เมือง หรือ ประเทศนั้น ๆ ทั้งหมด

ในครั้งแรก ๆ ที่อำเภอพิบูล ได้กำหนดคำขวัญขึ้นนั้น เริ่มต้นจากการจัดงานปีใหม่ ในปี 2535 ซึ่งจัดขึ้นที่หน้าที่ว่าการอำเภอพิบูล โดยกิจกรรมในงานนอกจากจะมีการทำบุญ ตักบาตร ปล่อยนกปล่อยปลาไปตามประเพณีแล้ว กิจกรรมภาคกลางคืนยังได้มีการแสดงกิจกรรมบนเวทีเหมือนเช่นทุกปี แต่ในปีนี้ได้มีข้อความที่ประชาชนในสมัยนั้นยังจำกันได้ปรากฏอยู่บนฉากหลังเวที คือ คำขวัญของอำเภอพิบูล โดยได้เขียนไว้ว่า “เมืองสองอ่าง ยางพันธุ์ดี สตรีสวย รวยน้ำใจ” ซึ่งบุคคลที่กำหนดคำขวัญนี้ คือเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ท่านหนึ่ง ชื่อว่า นายนเรศ ถวาย ได้เรียบเรียงให้ และคำขวัญนั้น ซึ่งเป็นที่จดจำกันมาจนถึง ปี พ.ศ. 2541 สำนักงานศึกษาธิการอำเภอพิบูล (ในสมัยนั้น) โดยมี นายเกษม แก้วเจริญ ได้มีการเชิญบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ต่าง ๆ จำนวนหลายท่านมากำหนดคำขวัญเสียใหม่ เพื่อให้สอดคล้องและครอบคลุมเอกลักษณ์ต่าง ๆ ของอำเภอ อาศัยสาเหตุที่ว่า ในปีนั้น มีบุคคลท่านหนึ่ง คือ อาจารย์จวง เลิศไกร อดีตอาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดยางค้อม และเป็นคณะกรรมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของอำเภอพิบูล ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากมูลนิธิธารน้ำใจ ให้เป็นคนไทยตัวอย่างประจำปี พ.ศ. 2538 ด้วย จากแรงบันดาลใจ

ใจดังกล่าว ทางสำนักงานศึกษาธิการอำเภอพิบูลย์ ก็ได้กำหนดคำขวัญเสียใหม่และคำขวัญดังกล่าวมีผลและใช้กันอยู่จนถึง กันยายน 2546 หลังจากนั้น ทางอำเภอพิบูลย์ โดย นาย สุธีร์ ยางงาม อดีตปลัดอาวุโส พร้อมด้วยคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ได้พิจารณาปรับปรุง คำขวัญเสียใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง คือ

พระใหญ่บนภูผา

เจ้าฟ้าปราณี

ศิรล้อมช้าง

สองอ่างพักผ่อน

น้ำร้อนหลายบ่อ

มากพอน้ำตก

ชุกคนดี

ตาปีแดนเกิด

พระพุทธสิหิงค์มิ่งมงคล

และจากคำขวัญนี้ คือที่มาของการขยายความที่บรรจุอยู่ในคำขวัญ ที่มีความหมายและหากผู้อ่านได้ศึกษาคำขวัญนี้แล้ว จะมีความรู้รักและหวงแหนแผ่นดินเมืองพิบูลย์นี้เป็นทวีคูณ และในคำขวัญที่ขยายความดังต่อไปนี้ จะรวบรวมของเดิมไว้ด้วย

เพราะในสมัยที่มีการคิดค้นคำขวัญอยู่นั้น ปฏิมากรรมชิ้นสำคัญบนยอดภูเขาพระ ยังไม่ได้สร้างขึ้น คือ พระพุทธสิหิงค์มิ่งมงคล เลยพระพุทธสิหิงค์ ก็ไม่ได้บรรจุไว้ในคำขวัญอำเภอพิบูลย์ แต่ในการรวบรวมเรื่องราวต่อไปนี้ จะบรรจุสิ่งเคารพต่าง ๆ ให้คงเดิมไว้ คือ

พ่อท่านเจ้าฟ้าวาจาสิทธิ วัดโบราณาราม

1. พ่อท่านเจ้าฟ้าวาจาสิทธิ์ เป็นเกจิอาจารย์ในสมัยโบราณ และเป็นอดีตเจ้าอาวาสวัดโบราณาราม ซึ่งในปัจจุบันตั้งอยู่ในหมู่ที่ ๔ ตำบลพิปูน อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช วัดโบราณาราม เป็นวัดที่เก่าแก่ มีมานานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา จากหลักฐานราชการบันทึกไว้ว่า วัดนี้ ได้ตั้งขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2433 เป็นวัดมหานิกาย ปัจจุบัน พระสัมฤทธิ์รักษาการแทนเจ้าอาวาส

พระครูสมุห์ประดับ วิฑิตาวโร อดีตเจ้าอาวาสวัดโบราณาราม ได้เล่าว่าวัดนี้ สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา และเป็นวัดหลักในดินแดนแถบนี้ โดยมีพระเจดีย์ข้างประลองงาคู่ ที่สร้างมานานจนไม่สามารถสืบประวัติได้ แต่วัดนี้ มีวัดบริวาร เช่น วัดนอก วัดใน วัดเมธา วัดเขาวง วัดเขาพระ ตลอดจนทุกวัดในอำเภอพิปูน ล้วนแต่สร้างขึ้นหลังจากวัดเก่าทั้งสิ้น มีเรื่องเล่าว่า ในสมัยสมภารแก้วปกครองวัดอยู่ ได้มีทัพพม่าเข้ามาบุกไล่ชาวบ้าน จนพระเถรเถรชีต่างเข้าป่ากันหมด คงทิ้งไว้แต่สมภารแก้ว ซึ่งชราภาพมากแล้ว ให้เฝ้าวัดแต่เพียงองค์เดียว ทหารพม่ากระหน่ำน้ำ หาน้ำในภาชนะในวัดทุกแห่ง เช่น โอ่ง ตุ่ม ต่างก็แห้งหมด ในที่สุดก็เอาดาบฟันหลายมะพร้าวหน้ากุฏิของสมภารแก้วโดยพลการ มีฟังคำตักเตือนของสมภารแก้วว่า มะพร้าว นั้นไม่มีน้ำและไม่มีเนื้อเลย ทหารพม่าคิดว่า สมภารแก้วหวงมะพร้าวเอาไว้ขาย จึงฟันทะลายมะพร้าวลงมาแล้วผ่าเอาน้ำมาดื่มกิน แต่ด้วยเหตุอัศจรรย์ มะพร้าวทุกลูกที่ผ่าออกมา จะไม่มีน้ำและมีเนื้อแต่อย่างใด ดังนั้นจึงรวมกันเตะอันตะของสมภารแก้ว สมภารแก้วบอกว่า เป็นบาปกรรมติดตัวไปตายเสียเปล่า เมื่อเตะจนหน้าใจแล้วก็ออกจากวัดไป และในขณะนั้นเองก็บังเกิดฟ้าลั่นและผ่าลงมาถูกทหารพม่าตายหมด ทั้ง ๆ ที่ในเวลานั้นเป็นเวลากลางวันและแสงแดดจัด ชาวบ้านพอทราบข่าวการตายของทหารพม่า ก็กลับมายังบ้านเรือนของตนเอง และทราบถึงอภินิหารของสมภารแก้วแล้ว จึงได้ขนานนามแก่สมภารแก้วว่า “พ่อท่านเจ้าฟ้าวาจาสิทธิ์” ตั้งแต่นั้นมา

วัดโบราณารามในสมัยหลัง เป็นวัดที่รกร้างไร้ผู้คน พระสงฆ์อีก ช้างพลายนำฝูงเข้ามาหากินในวัด เมื่อมองเห็นเจดีย์ก็เอางาแทงเจดีย์อย่างเมามันแต่ไม่สามารถจะทำลายเจดีย์ได้ เพียงแต่ส่งเสียงร้องและวิ่งหนีเข้าป่าไปจนหมดสิ้น เหมือนกับพ่อท่านเจ้าฟ้าเตะออกไปทุกตัว

ปัจจุบันวัดโบราณาราม กำลังดำเนินการพัฒนาให้เป็นวัดตัวอย่าง โดยมีการบูรณะปฏิสังขรณ์ เสนาสนะในวัด เช่น ลานรอบบริเวณเจดีย์ข้างประลองงา และปรับปรุงอุโบสถหลังเก่าให้ทันสมัยเหมาะกับยุคปัจจุบัน

ดังนั้น เบญจศรัทธาข้อที่ 1 คือ พ่อท่านเจ้าฟ้าวาจาสิทธิ์ วัดโบราณาราม ดังได้กล่าวมาแล้ว พุทธศาสนิกชน ที่รู้จักและรู้แห่งวัดโบราณาราม ต่างก็ไปนมัสการรูปเหมือนของพ่อท่านเจ้าฟ้าวาจาสิทธิ์ ตลอดเวลา ซึ่งในขณะนี้ทางวัดได้ดำเนินการสร้างมณฑปหลังใหม่ให้ท่านประดิษฐาน เป็นจตุรมณฑป อันประกอบด้วย

มณฑปประดิษฐานพ่อท่านเจ้าฟ้าวาจาสิทธิ มณฑปประดิษฐานรูปเหมือนพ่อท่านคล้าย
วาจาสิทธิ มณฑปประดิษฐานรูปเหมือนสามเณรแก้ว และมณฑปประดิษฐานรูปปั้นของ
พระสมุห์ประดับ ฐิตดาวโร ไว้รอบสี่ด้านของเจดีย์ข้างประลองงา

2. พ่อหลวงพลอย อโนโม วัดห้วยโก

พ่อหลวงพลอยเป็นพระนักพัฒนาของชาวอำเภอพิปูน เป็นผู้ริเริ่มและดำเนินการทำนุ
บำรุงวัดห้วยโก ให้มีความก้าวหน้า

เหมาะสมกับยุคสมัย ได้นำชาวบ้าน
ช่วยกันพัฒนาถนน สร้าง
กุฏิสงฆ์ด้วยไม้ เป็นอาคาร
ไม้ 3 ชั้น ซึ่งใหญ่โตที่สุดใน
ยุคนั้น มีเรื่องเล่ากัน
ต่อมารู้ว่า บางครั้งเกณฑ์
ชาวบ้านมา
สร้างถนน เมื่อเสร็จจาก
การสร้างถนนในแต่ละคืนแล้ว ท่านได้จัด
ให้ชาวบ้านได้มีความสนุกสนานโดยการ
จัดรำวง
เวียนครก
และเป็นที่
นิยมกัน
มากในช่วง

นั้น และจากรำวงเวียนครก ก็เลยกลายมาเป็นรำวง”ศรี
ห้วยโก”ในปัจจุบัน

วัดห้วยโกได้ถูกน้ำพัดพาเสียหายในปี พ.ศ. 2531
คงเหลือไว้แต่เมรุเผาศพ จนถึงบัดนี้

3. พระศรีมงคล วัดมิ่งคลาราม

พระศรีมงคลเป็นพระพุทธรูปที่คู่กับวัดตั้งแต่เริ่มต้น ประชาชนให้
ความเชื่อถือในความศักดิ์สิทธิ์ ที่บันดาลให้บุคคลที่บนบานไว้
ได้รับผลดีถ้วนทั่วทุกคน วัดมิ่งคลาราม เป็นวัดที่ตั้งชื่อขึ้นตาม
นามของพระศรีมงคล และอดีตเจ้าอาวาสวัดมิ่งคลาราม รูปหนึ่ง
ก็มีชื่อว่า พระครูมงคลจริยาจารย์ ปัจจุบันวัดนี้ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 1
ตำบลพิปูน อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยในปัจจุบัน
มี พระครูบุญการโกศล เป็นเจ้าอาวาส

4. พระพุทธรูปทองคำ วัดทุ่งนาใหม่ วัดทุ่งนาใหม่ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 4 ตำบลยางค้อม อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปัจจุบัน มีพระสมุห์อิม เป็นเจ้าอาวาส ในวัดนี้ จะมีอุโบสถหลังใหม่ มีเจดีย์ที่ประดิษฐานพระพุทธรูปทองคำ มีเรื่องเล่าว่า ในสมัยก่อนนั้น พระพุทธรูปองค์นี้ ได้ประดิษฐานไว้ในอุโบสถหลังเก่า โดยมีปูนพอกไว้ ไม่เป็นที่สะดุดตาแก่บุคคลทั่วไป ต่อมา ได้มีการนำพระพุทธรูปองค์นี้มาสร้างน้ำและอาราธนาให้เป็นพระลากวัดทุ่งนาใหม่ ในสมัยนายอำเภอสมพงศ์ ศรียะพันธ์ และได้นำไปชมนุมนพมพระที่บริเวณลานวัฒนธรรมเชิงเขาพระ นายอำเภอสมพงศ์ ศรียะพันธ์ สังเกตว่า พระพุทธรูปองค์นี้มีลักษณะแปลก ๆ จึงได้ขุดผิวองค์พระดู ก็รู้ว่าเป็นพระพุทธรูปทองคำ และได้กำกับให้ ผู้ใหญ่บ้าน นำองค์พระกลับวัด

พระพุทธรูปองค์นี้ เคยถูกขโมยไปครั้งหนึ่ง โดยผู้ขโมยได้นำไปเก็บไว้ที่ต่างจังหวัด แต่ด้วยอภินิหารของพระพุทธรูปองค์นี้ ทำให้เกิดนิมิตปรากฏแก่สายตาของเจ้าของบ้าน โดยให้เห็นเป็นทองคำ ส่งแสงประกายแวววาว จนในที่สุดทางวัดก็สามารถนำกลับมาได้ และประชาชนในพื้นที่ได้สร้างมณฑปสำหรับประดิษฐานพระพุทธรูปเป็นการถาวรตั้งปรากฏจนถึงทุกวันนี้

5. พระศิลาขวง วัดโพธาราม

วัดโพธาราม (วัดปากจ้ง) เป็นวัดที่พัฒนาวัดหนึ่ง อดีตเจ้าอาวาสที่สำคัญในวัดนี้ คือ หลวงพ่อหนู พระครูวรโพธิคุณ และเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน คือ พระครูสันติธรรมธัช ซึ่งตำแหน่งทางฝ่ายสงฆ์ คือเป็น เจ้าคณะตำบลพิบูลย์ อีกด้วย พระศิลาขวง เป็นพระที่ชาวจีนคนหนึ่ง ที่อาศัยอยู่ในตลาดทานพอในสมัยก่อน นำมามอบให้แก่วัด เป็นพระพุทธรูปที่แกะสลักจากหินอ่อนทั้งองค์ รูปแบบของพระเป็นแบบหินยาน โดยนำมาจากเมืองจีนแผ่นดินใหญ่ นอกจากนี้ ยังมีพระพุทธรูปและรูปเหมือน ที่ไม่ได้ระบุไว้ในหนังสือเล่มนี้ คือ

1. พระลากวัดยางค้อม เป็นพระประจำวัดยางค้อม ที่ไม่สามารถสืบประวัติได้ แต่ พระพุทธรูปองค์นี้ วัดยางค้อมจะนำมาประดิษฐานเป็นพระลากทุกปีในเดือน 5 แรม 1 ค่ำ และประเพณีลากพระบกนี้ ได้เป็นประเพณีที่กำลังสืบทอดกันต่อมาอันมีวัดยางค้อม เป็นต้นแบบ ในปัจจุบัน สภาวัฒนธรรมของอำเภอพิบูลย์ ได้กำหนดให้เป็นงานประจำปี ของอำเภอ โดยกำหนดให้วัดทุกวัดในอำเภอพิบูลย์ ดำเนินการลากพระไปชุมนุมกัน ใน บริเวณเชิงเขาพระ ในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี

พระใหญ่บนภูเขา

๒. พระพุทธรูปสิงห์คัมภีร์มิ่งมงคลบนยอดภูเขาพระ

ประวัติ พระพุทธรูปสิงห์คัมภีร์ เป็นพระพุทธรูปสำคัญที่ตามตำนานกล่าวว่า พระมหากษัตริย์ ลังกาโปรดให้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 7๐๐ และมาอยู่ประเทศไทยในสมัยพ่อขุนรามคำแหง มหาราช ปัจจุบันพระพุทธรูปสิงห์คัมภีร์ในประเทศไทยมีอยู่ 3 องค์ คือ พิพิธภัณฑสถาน แห่งชาติพระนคร วัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่ และหอพระพุทธรูปสิงห์คัมภีร์ จังหวัด นครศรีธรรมราช หอพระพุทธรูปสิงห์คัมภีร์เดิมเป็นหอพระประจำวังของเจ้าพระยานคร (น้อย) ภายในหอแบ่งเป็นสองตอน ตอนหน้าเป็นที่ประดิษฐานองค์พระพุทธรูปสิงห์คัมภีร์และพระลาก เงิน พระลากทอง ส่วนหอตอนหลังเป็นที่บรรจุอัฐิของสกุล ณ นคร

สำหรับอำเภอพิบูลย์ พระพุทธรูปสิงห์คัมภีร์มิ่งมงคล ถือเป็นพระพุทธรูปที่มีหน้าตักใหญ่ที่สุดในโลก คือ มีหน้าตักกว้าง 9.09 เมตร สูง 13.09 เมตร เป็นการสร้างในวโรกาสที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนม 72 พรรษา การสร้างพระพุทธรูปได้ สร้างขึ้นโดยการดำริของ นายราย ดำสมาน นายอำเภอพิบูลย์ ในสมัยนั้น และได้เริ่มมีการ ก่อสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2540 ในช่วงแรกที่มีการขุดฐานราก วางเสาเอกของฐาน พระพุทธรูปนั้น ได้บังเกิดอัศจรรย์ขึ้น คือ เจ้าหน้าที่ได้พบเศียรพระพุทธรูปตรงบริเวณที่ ขุด ซึ่งพุทธลักษณะของเศียรพระพุทธรูปนั้นจะเหมือนกับภาพร่างของพระพุทธรูปสิงห์คัมภีร์ แบบทุกประการ ปัจจุบัน เศียรพระพุทธรูปดังกล่าว ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเขา พระ ได้นำมาเก็บรักษาไว้ที่สำนักงาน ปัจจุบัน งานก่อสร้างพระพุทธรูปได้ดำเนินไปอย่าง ต่อเนื่อง โดยบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในขณะนั้น คือ คุณนายเสมอ ป้อมพิมพ์ ภรรยาของ นายอำเภอพิบูลย์ การก่อสร้างพระพุทธรูปสิงห์คัมภีร์ กำลังดำเนินการทำบันไดขึ้นไปมัสการ บัน ไตยรนาคเจ็ดเศียรบริเวณเชิงบันไดทางขึ้น

เขาพระ เป็นภูเขาหินปูนขนาดเล็ก ตั้งอยู่ในที่ราบกลางทุ่งนาในย่านชุมชนบ้านหน้าเขา หมู่ที่ 1 ตำบลเขาพระ ทิศเหนือจดที่ดินของประชาชน และที่ดินวัดหน้าเขา(วัดทองท่า) ทิศใต้จดแหล่งน้ำ คอกลง หนอง บึง และที่นาของประชาชน เชิงเขาทางด้านทิศตะวันออก เป็นที่อยู่อาศัยของประชาชน ส่วนทิศตะวันตก เป็นที่ดินของวัดหน้าเขา จดทะเลเป็นเป็นที่ธรณีสงฆ์ สถานที่ดังกล่าว ใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีทำบุญประจำปีโดยมิได้ขาด ในวัน

แรม 15 ค่ำ เดือน 4 และวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 5 โดยประชาชนจะเรียกกันติดปากว่า “วันทำบุญชวยเขาพระ” พิธีบุญที่ทำกันนั้นมีมากมายหลายอย่าง เช่น ก่อและฉลองเจดีย์ทราย
ประดับธงทิวทั้งธงชาติและธงธรรมจักร
ตักบาตรพระสงฆ์ในตอนเช้า

ถวายภัตตาหารเพล

มีมหรสพพื้นบ้าน เช่น หนังตะลุง มโนห์รา ฯลฯ

พิธีบุญประเพณีดังกล่าว ชาวพิบูลน์มาร่วมกระทำกันโดยไม่ต้องประกาศโฆษณาชักชวน หรือนัดหมายใด ๆ

ต่อมา ทางราชการยื่นมือเข้ามาเกี่ยวข้องช่วยเหลือในการพัฒนาสถานที่ อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เช่น ถนนหนทาง

เขาพระมีถ้ำ อยู่ 2 ถ้ำ

1 ถ้ำพระบริเวณชั้นล่างเชิงเขาพระ

2. ถ้ำท่านตาปะขาว มีรูปปั้นประดิษฐานไว้ เป็นที่เคารพของประชาชนโดยทั่วไป

เชื่อกันว่า ท่านตาปะขาวศักดิ์สิทธิ์ สามารถดลบันดาลให้ได้ตามความประสงค์ โดยเฉพาะเมื่อของสูญหาย จะมีคนมาบนบานสานกล่าว บวงสรวงด้วยของต่าง ๆ ที่ท่านตาปะขาวชอบ คือ

1. เทียนกา
2. ชกมวย
3. ขนมโค
4. ปลาทุ
5. ข้าวต้ม

บางรายบนบานว่าจะนำหนังตะลุง มโนห์รา มาแสดง ก็

นำมาแสดงแก่นบน ณ วัดหน้าเขา

ในปี พ.ศ. 2519 กิ่งอำเภอพิบูลน์ ได้ยกฐานะเป็นอำเภอ นายสมพงศ์ ศรียาพันธ์ เป็นนายอำเภอคนแรก

ได้ริเริ่มพัฒนาเขาพระ ให้เป็นศูนย์วัฒนธรรมประจำอำเภอพิบูลน์ โดยได้ก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. บันพระพุทธรูปปางต่าง ๆ
2. บันรูปท่านตาปะขาว
3. บุกเบิกที่รกร้างเป็นที่ตั้งค่ายลูกเสือ

4. สร้างอาคารค่ายลูกเสือ 2 หลัง

5. สร้างธรรมมาสน์หรับแสดงพระธรรมเทศนา

เจ้าฟ้าปราณี

นอกจากนี้ พื้นที่บางส่วนของเขาพระ เป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนที่ประสบอุทกภัย
อพยพมาปลูกบ้านเรือนอาศัย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2531 จนถึงปัจจุบัน

อำเภอพิปูน เป็นอำเภอตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2363 ปลายรัชกาลที่ 2 สมเด็จพระเจ้าลูกยา
เธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ ทรงดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ โปรดเกล้าฯ
ให้ เจ้าพระยานคร (น้อยกลาง) ปรับปรุงหัวเมืองปากใต้เสียใหม่ โดยเฉพาะจังหวัด
นครศรีธรรมราช ได้จัดการปกครองออกเป็น 4 หัวเมือง ในเขตรับผิดชอบของกรมข้าง
กลาง คือ

หัวเมืองพิปูน

หัวเมืองกะปเียด

หัวเมืองละอาย

หัวเมืองพิปูน

ในแต่ละเมือง มีตำบลในเขตรับผิดชอบ มีผู้ปกครอง มีวัดประจำเมือง และระบุว่า วัดยาง
ค่อม เป็นวัดประจำเมือง

ในปี พ.ศ. 2439 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตั้งมณฑล
นครศรีธรรมราช ให้พระยาสุขุมนัยวิจิตร (ปั้น สุขุม) เป็นข้าหลวงเทศาภิบาล ปกครอง
นครศรีธรรมราช สงขลา พัทลุง และหัวเมืองแขก ทั้ง ๗ ประกาศใช้พระราชบัญญัติการ
ปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 และ ร.ศ. 117 (พ.ศ. 2441–2442) ปฏิรูปการปกครอง
ส่วนภูมิภาค จากหัวเมือง แขวง เป็น เมือง อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ตำแหน่ง “นายที่ “ ก็
เลิกไปกำหนดตำแหน่งใหม่เป็น ผู้ราชการเมือง นายอำเภอ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน
อำเภอพิปูน ก็วิวัฒนาการมาจนถึงระยะหลัง มีฐานะเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอฉวาง เป็น
ตำบลใหญ่ที่มั่งคั่ง ก้าวหน้ากว่าหลายตำบลของอำเภอฉวาง

วันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2531 อำเภอพิปูน ได้ประสบอุทกภัยร้ายแรงที่สุด โดย
แม่น้ำทุกสายในเขตอำเภอพิปูนได้ไหลเอ่อท่วมบ้านเรือนของประชาชน พื้นที่ทำกิน และ
ชีวิตผู้คน สูญหายไปกับสายน้ำมากมาย หลังน้ำลด สสำรวจพบว่าโครงสร้างพื้นฐานและสา
ธารณูปโภคของอำเภอทั้งหมด เสียหายอย่างสิ้นเชิง

จากสาเหตุดังกล่าวนี้ จึงเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2531 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
มีพระราชกระแสรับสั่งให้อธิบดีกรมชลประทานเข้าเฝ้า เพื่อพระราชทานโครงการอ่าง
เก็บน้ำคลองกะทูนและอ่างเก็บน้ำคลองดินแดง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอ่างเก็บน้ำตามพระราชดำริ

สมยานาม “ เมืองสองอ่าง ” ของอำเภอพิบูลย์ หมายถึง อ่างเก็บน้ำคลองกะทูน และอ่างเก็บน้ำคลองดินแดง อันเนื่องมาจากจากรพระราชดำริ มีประวัติความเป็นมา โครงการปริมาณงานและการดำเนินการที่ผ่านมาแล้ว ตั้งแต่เริ่มโครงการถึงปัจจุบัน ดังนี้

อำเภอพิบูลย์ ได้ประสบชะตาด้วยภัยธรรมชาติที่เรียกว่า “อุทกภัย” คือ น้ำท่วมและแผ่นดินถล่ม ไม้ซุงถูกพัดพามาทับถมบ้านเรือนของประชาชนที่ตำบลกะทูนทั้งหมด และตำบลอื่นอีกมากบ้างน้อยบ้าง ทำให้ประชาชนเสียชีวิต ทรัพย์สิน เป็นจำนวนมากมายมหาศาล ชนิดที่ไม่เคยมีมาก่อนในประเทศไทย แม้พายุที่พัดผ่านหลมตะลุมพุก เมื่อปี พ.ศ. 2505 และพายุเกย์ที่พัดจังหวัดชุมพรในปีถัดมา ก็ไม่หนักหนาสาหัสเท่ากับเหตุอุทกภัยที่เกิดกับอำเภอพิบูลย์ในปี พ.ศ. 2531

มหาภัยพิบัติในครั้งนั้น ทำให้ชาวพิบูลย์ที่เสียชีวิตต้องอพยพไปอยู่อาศัยในที่ต่าง ๆ หลายแห่ง คือ

1. กิ่งอำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่
2. นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล
3. ที่ดินป่าสงวนกรุงหยัน ตำบลกุแหรระ อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
4. ที่ดินทุ่งนาเมืองชัย ตำบลท่ายาง อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

นอกจากนี้ ยังจัดการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยอยู่ในพื้นที่อำเภอพิบูลย์ 5 แห่ง คือ

1. ชุมชนบ้านห้วยตรีดี ตำบลเขาพระ
2. ชุมชนบ้านห้วยช่อง
3. ชุมชนแสงทองส่องใต้ บ้านห้วยทรายขาว ตำบลกะทูน
4. ชุมชนบ้านดอกประดู่ ตำบลยางค้อม
5. ชุมชนสันติสุข ตำบลเขาพระ

การสงเคราะห์ช่วยเหลือของจังหวัด กรมประชาสงเคราะห์ หรือแม้แต่รัฐบาล เป็นการช่วยเหลือหรือบรรเทาสาธารณภัยเฉพาะหน้า ส่วนโครงการหมู่บ้านจุฬารักษ์พัฒนา เป็นการช่วยเหลือพัฒนาแบบถาวร แต่ก็มีได้หมายความว่า ชาวพิบูลย์ หรือแผ่นดินพิบูลย์จะปลอดภัยจากมหาภัยอย่างเด็ดขาด ด้วยเหตุนี้เอง จึงเกิดโครงการป้องกันภัยอย่างถาวรขึ้นจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ

1. โครงการสร้างอ่างเก็บน้ำคลองกะทูน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
2. โครงการสร้างอ่างเก็บน้ำคลองดินแดง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอ่างเก็บน้ำคลองกะทูนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พระราชดำริวัตถุประสงค์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยต่อปัญหาและความเสียหายอันเนื่องมาจากการเกิดอุทกภัยที่เกิดขึ้นครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงพระราชทานพระราชดำริ เมื่อวันที่ **24 ธันวาคม 2531** ให้กรมชลประทานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาสภาพพื้นที่ บริเวณบ้านกะทูนเหนือและกะทูนใต้ และพื้นที่เพาะปลูก จำนวนหลายพันไร่สองฝั่งคลองกะทูน เพื่อดำเนินการจัดสร้างอ่างเก็บน้ำคลองกะทูน

ลักษณะของโครงการ

โครงการอ่างเก็บน้ำคลองกะทูน เป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อประโยชน์ในการบรรเทาอุทกภัย พื้นที่สองฝั่งแม่น้ำตาปีตอนล่าง โดยมีรายละเอียดของโครงการ คือ

- ทำเลที่ตั้งเชื่อมดินในแผนที่ตามมาตราส่วน **1:250,000** แผ่น ระวัง **4926 III**

พิกัด **47 ..P HK 580-465** อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช

- พื้นที่รับน้ำฝนเหนือเขื่อน **114** ตารางกิโลเมตร
- ปริมาณน้ำเฉลี่ยทั้งปีในบริเวณพื้นที่รับน้ำฝนเหนือเขื่อน **1,890** มิลลิเมตร
- ปริมาณน้ำเฉลี่ยทั้งปีที่ไหลลงอ่างเก็บน้ำ ประมาณ **83** ล้านลูกบาศก์เมตร
- เขื่อนดินสูงประมาณ **24** เมตร
- เขื่อนดินยาวประ **1,964** เมตร
- ความจุอ่างเก็บน้ำ ระดับต่ำสุด **15** ล้านลูกบาศก์เมตร
- พื้นที่ผิวน้ำที่ระดับน้ำสูงสุด **5,000** ไร่

ราคาก่อสร้าง **633,514,000** บาท

ประโยชน์ของโครงการ

1. ช่วยบรรเทาอุทกภัยพื้นที่เพาะปลูก และบ้านเรือนประชาชนสองฝั่งแม่น้ำตาปี ด้านท้ายอ่างเก็บน้ำ ในเขตหลายอำเภอได้อย่างสมบูรณ์
2. น้ำในอ่างสามารถนำไปใช้เพื่อการเพาะปลูก สำหรับพื้นที่สองฝั่งแม่น้ำตาปีได้พื้นที่ไม่น้อยกว่า **12,500** ไร่
3. เป็นแหล่งเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืดขนาดใหญ่
4. เป็นแหล่งท่องเที่ยว

โครงการอ่างเก็บน้ำคลองดินแดง

โครงการอ่างเก็บน้ำคลองดินแดง เป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อประโยชน์ในการบรรเทาอุทกภัยพื้นที่สองฝั่งคลองดินแดง และแม่น้ำตาปีตอนล่าง เขื่อนเก็บกักน้ำ

-ทำเลที่ตั้งเชื่อม ในแผนที่มาตราส่วน **1: 50,000** แผ่น ระวัง **III** พิกัด **47P NK 660-502** อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช

- พื้นที่รับน้ำฝนเหนือเขื่อน **122** ตารางกิโลเมตร
- ปริมาณรับน้ำฝน เฉลี่ยทั้งปีในบริเวณพื้นที่รับน้ำฝนเหนือเขื่อน **1,900** มิลลิเมตร
- ปริมาณน้ำเฉลี่ยทั้งปีไหลลงอ่างเก็บน้ำ ประมาณ **87** ล้านลูกบาศก์เมตร
- เขื่อนดินสูง **24** เมตร
- เขื่อนดินยาว **2,260** เมตร
- ความจุอ่างเก็บน้ำที่ระดับเก็บกัก **60** ล้านลูกบาศก์เมตร
- พื้นที่ผิวน้ำที่ระดับน้ำสูงสุด **4,000** ไร่

ประโยชน์

. ช่วยบรรเทาอุทกภัยพื้นที่เพาะปลูกและบ้านเรือนราษฎรสองฝั่งคลองดินแดง ด้านท้ายอ่างเก็บน้ำ และร่วมกับอ่างเก็บน้ำคลองกะทูน ช่วยบรรเทาอุทกภัยสองฝั่งแม่น้ำตาปีอย่างสมบูรณ์

2. นำในอ่างเก็บน้ำสามารถนำไปใช้ในการเพาะปลูกสำหรับพื้นที่สองฝั่งคลองดินแดง และแม่น้ำตาปีได้ พื้นที่ไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ ไร่

3. เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดขนาดใหญ่

4. บริเวณอ่างเก็บน้ำจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนอีกทางหนึ่ง

ค่าก่อสร้าง

ค่าก่อสร้าง **844,029,000** บาท

นอกจากนี้ การอพยพประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยในครั้งนี้ สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ โดยมี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์เอกราชกุมารี ทรงมีพระเมตตา จัดสร้างที่พักให้แก่ประชาชนที่ประสบภัยพิบัติในครั้งนั้น โดยได้จัดสร้างหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา **2** ชั้นที่ หมู่ที่ **11** ตำบลเขาพระ อำเภอพิปูน และได้มีการพัฒนาอาชีพต่าง ๆ เช่น งานด้านการประมง การเกษตร และพัฒนาผลิตภัณฑ์ในพื้นที่หมู่ที่ **11**

หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 2

1. สถานที่ตั้งและลักษณะทั่วไป

โครงการบ้านห้วยตริต หรือ โครงการหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา **2** ได้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ **24** เมษายน **2532** เป็นโครงการในรูปแบบชุมชน โดยรับผู้ประสบภัยที่ไร้ที่อยู่และที่ทำกิน จากอุทกภัย เมื่อเดือน พฤศจิกายน ในเขตพื้นที่อำเภอพิปูน และบริเวณใกล้เคียง มาอยู่รวมกันเป็นหมู่บ้านพัฒนา ปัจจุบันตั้งอยู่ในหมู่ที่ **11** ตำบลเขาพระ อำเภอพิปูน

จังหวัดนครศรีธรรมราช ในโครงการมีพื้นที่ทั้งสิ้น **268 ไร่ 3 งาน** ราษฎรในโครงการ **265** ครอบครัว จัดเป็นหมู่บ้านสหกรณ์ แบบ **KIBUTZ** ของอิสราเอล คือ ประกอบด้วยพื้นที่เกษตรกรรม ประมง ปศุสัตว์ จะเป็นส่วนรวม คือ แต่ละครอบครัวจะได้รับที่ดิน **1** แปลง จำนวน **100** ตารางวา พร้อมบ้านอยู่อาศัย **1** หลัง แต่ละครอบครัวจะไม่มีพื้นที่ประกอบเกษตรกรรมของตนเอง แต่จะจัดพื้นที่เกษตรกรรมและปศุสัตว์ ให้เป็นส่วนรวม ซึ่งราษฎรได้เริ่มเข้าอยู่อาศัยในโครงการตั้งแต่วันที่ **1-10 มิถุนายน 2533** เป็นต้นมา

อาณาเขตของหมู่บ้านจุฬารัตน์พัฒนา **2** มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ จดหมู่ที่ **9** ตำบลเขาพระ

ทิศตะวันออก จดหมู่ที่ **2** ตำบลเขาพระ

ทิศตะวันตก จดหมู่ที่ **5** ตำบลกะทูน

ทิศใต้ จด หมู่ที่ **5** ตำบลกะทูน

2. สภาพพื้นที่ในโครงการ

พื้นที่โครงการเป็นแอ่งที่ล้อมรอบไปด้วยภูเขา สภาพพื้นที่เป็นแหล่งเหมืองแร่เก่าและเต็มไปด้วยทรายที่เกิดจากผลของอุทกภัย ในปี **2531** โดยมีพื้นที่อีกด้านหนึ่งของโครงการที่เป็นป่าสงวน คือ ป่าเขากะทูน และป่าปลายกะเปียด ซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งกรมป่าไม้ไม่ได้อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ จึงจัดว่าเป็นพื้นที่สีเขียวของโครงการ จากสภาพพื้นที่ การดำเนินงานในโครงการ จึงเป็นเรื่องยากเนื่องจากพื้นที่ลุ่มจำเป็นต้องมีการปรับพื้นที่และถมพื้นที่ ตลอดจนการออกแบบอาคารและระบบระบายน้ำ เพื่อระบายน้ำที่ไหลลงจากภูเขาสู่ลำน้ำ ซึ่งอาจดำเนินการไม่ดีจะมีน้ำไหลบ่ามามากเช่นปี **2531** ที่เกิดอุทกภัย

3. โรงงานอุตสาหกรรมเซรามิกส์

โรงงานเซรามิกส์ เป็นโรงงานในโครงการของสถาบันวิจัยจุฬารัตน์ โดยตั้งขึ้นในบริเวณหมู่บ้าน โดยส่งผู้ชำนาญการไปศึกษาอบรมและให้การอบรมเกี่ยวกับสร้างผลิตภัณฑ์เซรามิกส์ มีตลาดรองรับและเป็นการสร้างช่างฝีมือขึ้นมาจำนวนหนึ่ง ปัจจุบัน โรงงานนี้ มีเจ้าหน้าที่ประจำและผู้ควบคุมการผลิต มีการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ สำหรับมอบให้แก่ชาวบ้านแขกเมืองอยู่ตลอดเวลา

ผลิตภัณฑ์ของโรงงานเซรามิคส

ศิรัล้อมข้าง

อำเภอพิบูล เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและเทือกเขาสูง โดยมีพื้นที่ 1 ใน 3 เป็นพื้นที่ราบและ 2 ใน 3 เป็นเทือกเขาหลวง ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 85 กิโลเมตร มีพื้นที่ 363 ตารางกิโลเมตร สภาพของตัวอำเภอจะล้อมรอบไปด้วยเทือกเขาหลวง มีเส้นทางสู่อำเภอพิบูล ทางสายหลักมี 4 สาย

1. ถนนสาย 4194 คือ ถนนสายจันดี พิบูล เวียงสระ ที่เป็นถนนลาดยางอย่างดี ที่เชื่อมกับถนนสาย 4015 จากอำเภอฉวาง
2. ทางหลวงหมายเลข 4022 ต่อเชื่อมกับถนนสาย 4189 ผ่านตำบลเขาพระ และตำบลกะทูน ปัจจุบันกำลังดำเนินการก่อสร้างเลียบอ่างเก็บน้ำคลองกะทูน
3. ถนนสาย รพช. หมายเลข 4011 เส้นสายระหว่างพิบูล กับ ทานพอ ที่ถนนสาย 4194 เขตอำเภอพิบูล กับทางหลวงสาย 4015 ตำบลนาแวง และเวียงสระ
4. ส่วนถนนที่ออกไปสู่ทะเล คือ ถนนสาย 4189 (สายยอดเหลืองกำลังดำเนินการบูรณซ่อมแซม)

จากสภาพที่พื้นที่ของอำเภอพิบูล ล้อมรอบไปด้วยภูเขาดังนั้น พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอจะเป็นป่าสงวนแห่งชาติเป็นส่วนมากคือ

- อุทยานแห่งชาติเขาหลวง ครอบคลุมพื้นที่หลายอำเภอ เฉพาะในอำเภอพิบูล ครอบคลุมพื้นที่ ตำบลเขาพระ ตำบลกะทูน ตำบลควนกลาง ตำบลพิบูล และตำบลยางค้อมทางด้านทิศตะวันออกประมาณ 14,000 ไร่
- ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขากะทูน และป่าปลายคลองกะเปียด ซึ่งอยู่ในพื้นที่อำเภอพิบูล และอำเภอฉวาง เฉพาะส่วนที่อยู่ในอำเภอพิบูล ครอบคลุมพื้นที่ตำบลกะทูน และตำบลเขาพระ มีพื้นที่ 164,375 ไร่
- ป่าสงวนแห่งชาติคลองเพลง อยู่ในพื้นที่อำเภอพิบูลและอำเภอฉวาง เฉพาะที่อยู่ในอำเภอพิบูลครอบคลุมตำบลควนกลาง และตำบลยางค้อม เนื้อที่ 26,260 ไร่ ป่านี้ถูกบุกรุกไม่น้อยกว่า 20 ปี สภาพป่าถูกทำลายไม่น้อยกว่า 95% เหลือแต่พื้นที่ป่าบริเวณหุบเขาและสันเขาบางส่วน

สองอ่างพักผ่อน

อำเภอพิบูลเป็นเมืองที่อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นมา ที่

มีอยู่ตามธรรมชาติ ก็ได้แก่ ภูเขา น้ำตก แร่ธาตุ และที่มนุษย์สร้างขึ้นมา เช่น พระพุทธ
สิหิงค์มีมณฑลบนยอดเขาพระ อ่างเก็บน้ำคลองกะทูน และคลองดินแดง
สำหรับอ่างเก็บน้ำคลองกะทูน ขณะนี้ได้ดำเนินการก่อสร้างเสร็จสิ้นแล้ว ยังเหลือแต่อ่างเก็บน้ำ
คลองดินแดงที่กำลังดำเนินการก่อสร้างอยู่
สถานที่พักผ่อนริมอ่างเก็บน้ำคลองกะทูน เป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์ริมอ่างเก็บน้ำทาง
ด้านขวาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ ซึ่งได้รับงบประมาณจาก สำนักงานพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน **7,864,120** บาท โดยการประสานงานของ นาย
พร้อม พิทักษ์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 ในสมัยของกำนันเมธิ บุญประดิษฐ์ เป็นประธานบริหาร
องค์การบริหารส่วนตำบลกะทูน นอกจากนี้ ในอ่างเก็บน้ำยังได้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลา
น้ำจืดหลายชนิดอีกด้วย
ส่วนที่คลองดินแดง ที่กำลังดำเนินการอยู่นั้น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระ กำลัง
วางแผนในการที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

น้ำร้อนหลายบ่อ

จากสภาพทางธรณีวิทยา พื้นที่ในเขตอำเภอพิปูน มีสภาพเป็นดินร่วนปนทราย ตรงกลาง
ของพื้นที่เป็นที่ราบ ประมาณ **1 ใน 3** ของพื้นที่ทั้งหมด และในพื้นที่บางพื้นที่ของตำบล
จะมีบ่อน้ำร้อนธรรมชาติมากมาย เช่น บ่อน้ำร้อนในหมู่ที่ 5 ตำบลกะทูน หมู่ที่ 2 ตำบล
เขาพระ และ หมู่ที่ 4 ตำบลพิปูน ซึ่งในขณะนี้ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ ที่มี
บ่อน้ำร้อนอยู่ กำลังพัฒนาปรับปรุงให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวของตำบล

จากสภาพของอำเภอพิปูน ประกอบด้วยเทือกเขาสูงล้อมรอบตัวอำเภอพิปูน จึงเป็น
แหล่งให้เกิดน้ำตกหลายแห่ง รอบ ๆ และน้ำตกดังกล่าว จึงเป็นจุดกำเนิดแม่น้ำตาปี ทาง
ราชการเรียกว่า ลุ่มน้ำตาปี

รายละเอียดของลุ่มน้ำตาปี

ลุ่มน้ำตาปี มีพื้นที่รับน้ำ **12,225** ตร.กม. หรือ **7.6** ล้านไร่ เป็นพื้นที่ป่า **2.3** ล้านไร่

และพื้นที่เกษตรกรรม **4** ล้าน ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

นครศรีธรรมราช และกระบี่ ประกอบด้วย **9** ลุ่มน้ำย่อย มีโครงกลางขนาดใหญ่และกลาง
รวม **19** โครงการ (**41,000** ไร่) ขนาดเล็ก **71** โครงการ (**165,400** ไร่) และอื่น ๆ **54**
โครงการ โครงการที่สำคัญ คือ เขื่อนรัชชประภา ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต มีความจุ

5,638 ล้าน ลบ.ม. ปัญหาที่พบในพื้นที่ลุ่มน้ำคือ น้ำท่วมฉับพลัน การขาดแคลนน้ำ และ

ปัญหาการระบายน้ำในพื้นที่ดินพรุ พื้นที่ในลุ่มน้ำตาปีแบ่งออกเป็น **3** ส่วนใหญ่ๆคือ ลุ่ม

น้ำตาปีตอนบน ลุ่มน้ำตาปีตอนล่าง และลุ่มน้ำคลองพุมดวง มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี

1,600 มม. ปริมาณน้ำท่า **12,513** ล้าน ลบ.ม./ปี แม้ว่าในภาพรวมแล้วความต้องการ

ใช้น้ำภายในลุ่มน้ำ ในปัจจุบันซึ่งมีประมาณ **2,777** ล้านลบ.ม./ปี จะน้อยกว่าปริมาณ

น้ำท่าก็ตามปัญหาการขาดแคลนน้ำยังมีอยู่ในบางพื้นที่ของส่วนที่ **1** และ **2** สำหรับส่วน

ที่ 3 นั้นมีศักยภาพสูงในการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อเป็นแหล่งน้ำหลัก สำหรับความต้องการ ในอนาคตภายในลุ่มน้ำตาปีและลุ่มน้ำใกล้เคียง โดยเฉพาะโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่ง ทะเลภาคใต้ซึ่งมีความต้องการ ประมาณ 8.8 ล้าน ลบ.ม./ปี และการควบคุมน้ำเค็มที่ อ. เมือง จ.สุราษฎร์ธานี ประมาณ 100 ลบ.ม./วินาที มีการเสนอโครงการ อ่างเก็บน้ำขนาด ต่าง ๆ ประมาณ 12 อ่างเก็บกักน้ำได้รวมกัน ถึง 7,500 ล้าน ลบ.ม. เชื้อเพลิงผลิต กระแสไฟฟ้า โครงการชลประทาน มากกว่า 5 โครงการ รวมพื้นที่ชลประทาน 200,000 ไร่ ซึ่งมี โครงการเร่งด่วนคือ อ่างฯคลองตาล(17, 000 ไร่) โครงการพัฒนาพื้นที่ ชลประทานบ้านน้ำหัก อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี โดยใช้น้ำจากเขื่อนแก่งกรุง (252,500 ไร่)

มากพอ น้ำตก

การเกิดลุ่มน้ำตาปีในเขตอำเภอพิปูน ลุ่มน้ำตาปี คือ การรวมตัวกันของแม่น้ำตาปีที่เกิด มาจากน้ำตกแหล่งต่าง ๆ ทั้งในอำเภอพิปูน และอำเภออื่น ๆ สำหรับในอำเภอพิปูน แม่น้ำตาปีเกิดมาจากลำคลอง 4 สาย ในอำเภอพิปูน คือ

1. คลองตาปี เกิดจากเทือกเขาหลวง บริเวณหมู่ที่ 7 ตำบลพิปูนและหมู่ที่ 6 ตำบลยาง ค่อม มีความกว้าง ประมาณ 30 เมตร ลึกโดยเฉลี่ย 2.50 เมตร และยาวประมาณ 30 กิโลเมตร

คลองตาปี กำเนิดมาจากน้ำตก หลายแห่ง เช่น

2. คลองระแนง เกิดจากเทือกเขาหลวง บริเวณหมู่ที่ 6 ตำบลพิปูนและหมู่ที่ 4 ตำบลเขา พระ มีความกว้าง 30 เมตร ลึกโดยเฉลี่ย 2.50 เมตร นาวประมาณ 25 กิโลเมตร

คลองระแนง กำเนิดมาจากน้ำตกต่าง ๆ เช่น

3. คลองดินแดง เกิดจากเทือกเขาบรรทัด บริเวณหมู่ที่ 10 ตำบลเขาพระ มีความกว้าง 30 เมตร ลึกโดยเฉลี่ย 2.50 เมตร ยาวประมาณ 25 กิโลเมตร

คลองดินแดง กำเนิดมาจากน้ำตก ต่าง ๆ เช่น

4. คลองกะทูน เกิดจากปลายเขากะทูนและเขาช่องลมใต้ บริเวณเทือกเขาบรรทัด บริเวณหมู่ที่ 7 และ 8 ตำบลกะทูน ขนาดความกว้าง 30 เมตร ลึกโดยเฉลี่ย 2.50 เมตร ยาว 20 กิโลเมตร

คลองกะทูนกำเนิดมาจากน้ำตกต่าง ๆ เช่น

นอกจากนี้ ยังมีลำคลองเล็ก ๆ ที่เกิดจากน้ำตกต่าง ๆ ที่ไม่ได้เอ่ยชื่อมา คือ

คลองห้วยจวน ในหมู่ที่ 4 ตำบลพิปูน กำเนิดมาจากน้ำตกหนานฝ้าหม้อ

จากการรวมตัวกันของแม่น้ำ 4 สาย ทำให้เกิดลุ่มน้ำขึ้นในอำเภอพิปูน เรียกว่า ลุ่มน้ำตา ปีตอนบน ไหลไปรวมกันกับแม่น้ำสายอื่น ๆ ไหลผ่านช่องแคบคลองน้ำดำ บริเวณตำบล

ควนกลาง ออกสู่อำเภอฉวาง ออกไปสู่เขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี ออกสู่อ่าวไทย ที่อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชุกคนดี

คนดีของอำเภอพิปูน จากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน มีหลายท่านด้วยกัน ทั้งที่เป็นพระภิกษุสงฆ์ ปุชนิยบุคคล ก็ล้วนแล้วแต่ได้สร้างบ้านสร้างเมืองพิปูนให้มีการพัฒนาเทียบเทียมกับอำเภออื่น ๆ

ขอแยกประเภทของคนดีศรีพิปูน ทั้งที่เป็นคนพิปูน และคนที่มาพัฒนาในอำเภอพิปูน คือ

1. พระครูพิสิทธิธรรมการ

ท่านพระครูพิสิทธิธรรมการ เดิมชื่อ คล้าย สนิล เกิดวันที่ **27** มีนาคม พ.ศ. **2419** ณ บ้านโคก

กระทือ ตำบลช้างกลางในสมัยนั้น บิดาชื่อ นายอินทร์ สนิล มารดา ชื่อ นางเนี่ยว สนิล ถึงแม้ว่าท่านจะไม่เป็นชาวอำเภอพิปูน แต่ท่านได้พัฒนาพระพุทธศาสนาทั้งในด้านถาวรวัตถุและเสนาสนะ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่างของอำเภอพิปูนไว้มากมาย พอสามารถจะสรุปได้ ดังนี้

1.1 พ.ศ. 2465 ได้สร้างพระพุทธรูป

3. องค์ ไว้ในพระอุโบสถวัดยางค่อม และพระเจดีย์

1 องค์ ไว้ในหน้าพระอุโบสถ ด้วย ทั้งนี้ ก็ด้วยเหตุที่ ขุนพิปูนเปรมประดิษฐ์ กำนันตำบลพิปูนในสมัยนั้น พร้อมด้วยอุบาสกอุบาสิกา ได้อาราธนาให้พ่อท่านเป็นผู้ช่วยดำเนินการก่อสร้าง

1.2 พ.ศ. 2477 สร้างถนนจากตำบลละอายไปสู่อำเภอพิปูน ระยะทางยาว 20

กิโลเมตร กว้าง 8

เมตร และสร้างสะพานคลองแฉะผ่านถนนสายนี้ ยาว 24 เมตร กว้าง 2 เมตร

1.3 พ.ศ. 2491 ได้บูรณวัดร้างที่ชาวบ้านเรียกว่า วัดเจ้าฟ้า สร้างถาวรวัตถุขึ้นหลายอย่าง ที่สำคัญ คือ สร้างอุโบสถขึ้นจำนวน 1 หลัง แล้วท่านได้เปลี่ยนชื่อวัดนี้ว่า วัดเก่าจนชาวบ้านเรียกตามท่านว่า วัดเก่ามาจนบัดนี้

2. พระครูมงคลจริยาจารย์(ชม ธัมมปาโล) อดีตเจ้าอาวาสวัดมิ่งคลาราม เดิมชื่อ ชม สนวนกุล โยมบิดา ชื่อ ผอม โยมมารดา ชื่อ หนูหรั่ง เกิดที่บ้านนาสร้าง หมู่ที่ 3 ตำบลนากะชะ อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันอังคารที่ 7 พฤษภาคม 2461 ตรงกับแรม 12 ค่ำ เดือน 6 ปีมะเมีย

ผลงานของท่านต่ออำเภอพิปูน

2.1 พ.ศ. 2499 สร้างคูรอบวัดมิ่งคลาราม ลึก 1.5 เมตร ยาว 600 เมตร

2.2 พ.ศ. 2506 สร้างถนนจากวัดมิ่งคลาราม ไปยังหมู่ที่ 2 บ้านโนไร่ ยาว 1.5 กิโลเมตร

2.3 พ.ศ. 2507 สร้างถนนจากวัดมิ่งคลาราม ไปยัง หมู่ที่ 3 บ้านตลาดเสาร์ และหมู่ที่ 6 บ้านเหนือคลองระแนะ กว้าง 4 เมตร ยาว 1.5 เมตร

2.4 พ.ศ. 2508 สร้างถนนจากบ้านตลาดเสาร์ ไปยังหมู่ที่ 4 ตำบลพิปูน (บ้านหูนบ)

2.5 พ.ศ. 25.9 สร้างสถานีอนามัย ตำบลพิปูน มอบให้ทางราชการ จำนวน 1 หลัง

2.6 พ.ศ. 2513-2539 ท่านได้สร้างกุฏิเจ้าอาวาส โรงครัว อุโบสถ ที่รักษาคนป่วย โรคมะเร็ง สร้างเมรุ สร้างกำแพงรอบวัด และซุ้มประตูวัดมิ่งคลาราม

3. ขุนพิปูน เปรมประดิษฐ์ (บาลเมืองจงจิตร) เป็นอดีตกำนันและนักปกครอง ในสมัย ปี พ.ศ. 2439-2475 ท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการสร้างคุณประโยชน์แก่ ตำบลพิปูนเป็นอย่างมาก ทั้งด้านการพัฒนา การรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง เป็นที่นับถือของประชาชนในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก จนในสมัยของ นายสมพงศ์ ศรียะพันธ์ นายอำเภอคนแรกของอำเภอพิปูน ได้จัดสร้างรูปหล่อของขุนพิปูนเปรมประดิษฐ์ ประดิษฐานไว้หน้าว่าการอำเภอพิปูนจนถึงบัดนี้

4. อาจารย์เจริญ ไชยรัตน์ อดีตอาจารย์โรงเรียนวัดหน้าเขา และสมาชิกสภาจังหวัด นครศรีธรรมราช เขตอำเภอฉวาง ในสมัยนั้น
ผลงานบางส่วน

4.1 ดำริและหาที่จัดสร้างโรงเรียนมัธยมขึ้นแห่งแรกของอำเภอพิปูน คือ โรงเรียนพิปูนสังฆรักษ์ประชาอุทิศ

4.2 สร้างถนนสายพิปูน ห้วยปรัก (ถนนสาย 4022)

4.3 หาเงินจัดสร้างฝายน้ำล้นที่วังตง หมู่ที่ 5 ตำบลพิปูน (ปัจจุบันถูกอุทกภัย ปี พ.ศ. 2531 เสียหายไม่เหลือร่องรอย)

4.4 ขยายเขตไฟฟ้าเข้าสู่อำเภอพิปูน

5. คุณครูจวง เลิศไกร อดีตอาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดยางค้อม เกิดเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2467 เป็นคนคนไทยตัวอย่าง ประจำปี พ.ศ. 2538 จากมูลนิธิธารน้ำใจ และคนดีศรีทักษิณ ในปีถัดมา

ผลงาน

ครูจวง เลิศไกร ปัจจุบันเป็นข้าราชการบำนาญ ตำแหน่งปัจจุบัน คือ

ประธานกลุ่มเกษตรกรทำสวนยางยางค้อม ที่รวบรวมเกษตรกรตำบลยางค้อมให้ขายผลผลิตน้ำยางพาราสด เพื่อนำไปใช้อบแห้งส่งขายต่อผู้ส่งออกโดยตรงโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง และสามารถนำพาองค์กรนี้ให้เป็นที่ยอมรับของสังคมโดยได้รับรางวัลมากมาย

ตาปีแดนเกิด

ลุ่มน้ำตาปี มีพื้นที่รับน้ำ **12,225** ตร.กม. หรือ **7.6** ล้านไร่ เป็นพื้นที่ป่า **2.3** ล้านไร่ และพื้นที่เกษตรกรรม **4** ล้าน ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และกระบี่ ประกอบด้วย **9** ลุ่มน้ำย่อย มีโครงกลางขนาดใหญ่และกลางรวม **19** โครงการ (**41,000** ไร่) ขนาดเล็ก **71** โครงการ (**165,400** ไร่) และอื่นๆ **54** โครงการ โครงการที่สำคัญ คือ เขื่อนรัชชประภา ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต มีความจุ **5,638** ล้าน ลบ.ม. ปัญหาที่พบในพื้นที่ลุ่มน้ำคือ น้ำท่วมฉับพลัน การขาดแคลนน้ำ และปัญหาการระบายน้ำในพื้นที่ดินพรุ พื้นที่ในลุ่มน้ำตาปีแบ่งออกเป็น **3** ส่วนใหญ่ๆคือ ลุ่มน้ำตาปีตอนบน ลุ่มน้ำตาปีตอนล่าง และลุ่มน้ำคลองพุมดวง มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี **1,600** มม. ปริมาณน้ำท่า **12,513** ล้าน ลบ.ม./ปี แม้ว่าในภาพรวมแล้วความต้องการใช้น้ำภายในลุ่มน้ำ ในปัจจุบันซึ่งมีประมาณ **2,777** ล้านลบ.ม./ปี จะน้อยกว่าปริมาณน้ำท่าก็ตามปัญหาการขาดแคลนน้ำยังมีอยู่ในบางพื้นที่ของส่วนที่ **1** และ **2** สำหรับส่วนที่ **3** นั้นมีศักยภาพสูงในการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อเป็นแหล่งน้ำหลัก สำหรับความต้องการในอนาคตภายในลุ่มน้ำตาปีและลุ่มน้ำใกล้เคียง โดยเฉพาะโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ซึ่งมีความต้องการ ประมาณ **8.8** ล้าน ลบ.ม./ปี และการควบคุมน้ำเค็มที่ อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี ประมาณ **100** ลบ.ม./วินาที มีการเสนอโครงการ อ่างเก็บน้ำขนาดต่างๆประมาณ **12** อ่างเก็บกักน้ำได้รวมกัน ถึง **7,500** ล้าน ลบ.ม. เขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้า โครงการชลประทาน มากกว่า **5** โครงการ รวมพื้นที่ชลประทาน **200,000** ไร่ ซึ่งมี โครงการเร่งด่วนคือ อ่างฯคลองตาล(**17, 000** ไร่) โครงการพัฒนาพื้นที่ชลประทานบ้านน้ำหัก อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี โดยใช้น้ำจากเขื่อนแก่งกรุง (**252,500** ไร่)

เฉพาะในส่วนของอำเภอพุนพิน น้ำตกจำนวนหลายแห่ง และแม่น้ำหลายสาย เช่น คลองกะทูน คลองดินแดง คลองระแนะ คลองตาปี คือ ต้นกำเนิดของแม่น้ำตาปี ในส่วนของอำเภอพุนพิน